

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.410.002.05.2017
P/17/041

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 87, F +48 22 444 56 98
kps@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/041 – Aktywizacja zawodowa młodzieży przez Ochotnicze Hufce Pracy
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontrolerzy	1. Marek Ryszard Przystolik, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KPS/33/2017 z dnia 12 czerwca 2017 r. 2. Elżbieta Nielepkowicz-Sieteska, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KPS/29/2017 z dnia 19 maja 2017 r. 3. Piotr Narel, starszy inspektor kp., upoważnienie do kontroli nr KPS/34/2017 z dnia 12 czerwca 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-3)
Jednostka kontrolowana	Hufiec Pracy 7-26 Ochotniczych Hufców Pracy w Pruszkowie (zwany dalej „Hufcem”), ul. Armii Krajowej 46/9, 05-800 Pruszków
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bożena Sochacka, Komendant Hufca od 1 października 1996 r. do nadal. (dowód: akta kontroli str. 4-16)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W latach 2014-2016 Hufiec zapewniał wychowankom możliwość kształcenia i uzyskania kwalifikacji zawodowych. Jednak nauka zawodu w głównej mierze opierała się na zawodach zaliczanych przez powiatowy urząd pracy, jako nadwyżkowe (odpowiednio w kolejnych latach: 63,9%, 68% i 69,6%), co potencjalnie ograniczało szanse znalezienia zatrudnienia w wyuczonym zawodzie przez absolwentów OHP. Natomiast nie szkolono młodzieży w zawodach deficytowych. Szansę na ukończenie kształcenia i uzyskanie kwalifikacji zawodowych utrudniał również brak dostatecznego rozpoznania motywacji i predyspozycji młodocianych uczestników Hufca. Ponadto szansę tę pogarszał, w ocenie NIK, brak współpracy Hufca z Młodzieżowym Biurem Pracy w Warszawie i urzędami pracy w tym zakresie, mimo takiego wymogu określonego w § 11 ust. 3 pkt 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy¹.

Analiza ksiąg absolwentów z lat 2014-2016 wykazała, że pół roku od ukończenia kształcenia spośród wszystkich 117 absolwentów, tj. 100% ankietowanych, 104 absolwentów posiadało zatrudnienie (88,9%), a 48 (41,0%) kontynuowało naukę w formie szkoły wyższego stopnia lub szkolenia. Tylko 1 absolwent nie posiadał zatrudnienia ani nie uczył się.

Z badań wykonanych na próbie 30 absolwentów rocznika 2014 i 2015, wynika, że spośród 28², w latach 2014-2017, zatrudnione³ było łącznie 23 osoby (82,1%)⁴. Natomiast 5 osób w ogóle nie podjęło zatrudnienia po ukończeniu przygotowania zawodowego (17,9%). Jednocześnie z tej samej grupy 30 absolwentów, w

¹ Dz. U. Nr 155 poz. 920.

² W stosunku do dwóch osób nie udało pozyskać się danych.

³ Rozumie się przez to wykonywanie pracy lub innej pracy zarobkowej.

⁴ Na dzień 30 czerwca 2017 r. 16 absolwentów było zatrudnionych albo wykonywało inną pracę zarobkową.

powyższym okresie, 17 osób (56,7%) pozostawało, w pewnych okresach czasu, w rejestrach powiatowych urzędów pracy jako bezrobotni⁵, co może świadczyć o braku trwałości uzyskanego zatrudnienia.

Z ankiet przeprowadzanych przez Hufiec wynika, że po sześciu miesiącach od zakończenia nauki, wśród absolwentów kolejnych roczników (2014, 2015 i 2016), pracę zawsze posiadały osoby, które były absolwentami rzemieślniczej nauki zawodu (RNZ)⁶, wśród absolwentów gimnazjum dla dorosłych (GN) zatrudnionych było: 100%, 60% i 100%⁷, a wśród absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej (ZSZ) zatrudnionych było: 95%, 88,9% i 82,9%⁸. Jeden rok po zakończeniu nauki spośród absolwentów ZSZ, którzy kontaktowali się z Hufcem, zatrudnionych było odpowiednio 90%, 100% i 100%⁹ osób. Spośród absolwentów RNZ i GN, którzy kontaktowali się z Hufcem, wszystkie osoby były zatrudnione¹⁰. Natomiast po dwóch latach od zakończenia nauki spośród absolwentów roczników 2014 i 2015, którzy skontaktowali się z Hufcem, zatrudnione były wszystkie osoby¹¹.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dostosowanie oferty Hufców Pracy do oczekiwań rynku pracy.

Opis stanu
faktycznego

1. Według *Wewnętrznego regulaminu organizacyjnego 7-26 HP w Pruszkowie z 2014 r.*¹² Hufiec Pracy w Pruszkowie jest podstawową jednostką organizacyjną Mazowieckiej Wojewódzkiej Komendy OHP (MWK OHP) o charakterze opiekuńczo-wychowawczym. Zapewnia młodzieży zagrożonej wypadnięciem z systemu edukacji, zamieszkałej przede wszystkim w pobliżu jego siedziby, możliwość kształcenia i przygotowania zawodowego oraz opiekę wychowawczą nakierowaną na profilaktykę, socjalizację i resocjalizację¹³. W *Regulaminie* zwarto m.in.: obowiązki pracowników, tryb kierowania i warunki przyjęcia uczestników do Hufca, prawa i obowiązki uczestników, określono obowiązkową dokumentację funkcjonowania i działalności Hufca, sposób organizowania działalności kontrolnej, tryb przyjmowania rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków. Głównym celem funkcjonowania Hufca było stworzenie młodzieży zagrożonej marginalizacją i wykluczeniem społecznym warunków do uzupełnienia wykształcenia i uzyskania kwalifikacji zawodowych umożliwiających zatrudnienie oraz objęcie procesem socjalizacyjnym, które to działania warunkują jej udany start w dorosłe życie.

Ustalono, że w Hufcu opracowywano roczne plany dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńcze zatwierdzane przez Komendanta MWK OHP. Przy Hufcu funkcjonowały: Rada Pedagogiczna (realizująca stały monitoring sytuacji edukacyjnej uczestników)

⁵ Na dzień 10 lipca 2017 r. 2 absolwentów było bezrobotnych. Ponadto jedna z tych osób jest trwale bezrobotna.

⁶ W wyuczonym zawodzie pracowało odpowiednio 50%, 62,5% i 40% absolwentów kolejnych roczników RNZ.

⁷ W wyuczonym zawodzie pracowało odpowiednio 25%, 66,7% i 0% absolwentów kolejnych roczników GN.

⁸ W wyuczonym zawodzie pracowało odpowiednio 65%, 65,5% i 62,1% absolwentów kolejnych roczników ZSZ.

⁹ W wyuczonym zawodzie pracowało odpowiednio: 61,1%, 42,4% i 60% absolwentów kolejnych roczników ZSZ.

¹⁰ Z tego w swoim zawodzie 50% (RNZ) i 66,7% (GN).

¹¹ Wszystkie osoby były absolwentami ZSZ, a w swoim zawodzie pracowało odpowiednio 75% i 39,3%

¹² Załącznik do zarządzenia nr 2/2014 z 10 sierpnia 2014 r. Komendanta Hufca 7-26 HP-DK w Pruszkowie (zarządzenie i załącznik zostały zaakceptowane przez Wojewódzkiego Komendanta OHP);

¹³ Organizacja kształcenia i wychowania opierała się o wydawane corocznie przez Biuro Edukacji i Organizacji Jednostek Opiekuńczo-Wychowawczych OHP Komendy Głównej (BEO) Wytyczne do organizacji i nadzoru kształcenia i wychowania w OHP lub Wytyczne do organizacji i nadzoru procesu edukacji w OHP. Wytyczne na rok szkolny 2014/2015 zawierały Standardy działań opiekuńczo-wychowawczych w Ochotniczych Hufcach Pracy. Wytyczne były dokumentami stanowiącymi podstawę planowania działalności edukacyjnej w zakresie trzech obszarów: kształcenia i szkolenia młodzieży, opieki i wychowania młodzieży oraz organizacji jednostek opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto Hufiec funkcjonował w oparciu o zarządzenie Komendanta Głównego OHP nr 23/BKG z 22 grudnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia do użytku dokumentów: Biuro Wojewódzkiej Komendy OHP – standardy funkcjonowania, Hufiec Pracy – standardy funkcjonowania, Środowiskowy Hufiec Pracy – standardy funkcjonowania, Ośrodek Szkolenia i Wychowania – standardy funkcjonowania, Centrum Kształcenia i Wychowania – standardy funkcjonowania.

i corocznie powoływane były Rady Młodzieży (reprezentujące uczestników Hufca), których działalność była opisywana w kwartalnych sprawozdaniach na druku 27. Radę Pedagogiczną tworzyła cała Kadra Hufca oraz zaproszeni nauczyciele stosownie do potrzeb współpracy ze szkołami.

(dowód: akta kontroli str. 17-30)

2. Hufiec w Pruszkowie oferował możliwość przygotowania zawodowego w formie nauki zawodu, na statusie młodocianego pracownika z jednoczesnym doksztalcaniem w Zasadniczej Szkole Zawodowej w Zespole Szkół nr 1 w Pruszkowie, z którą posiadał porozumienie¹⁴ dotyczące współpracy w zakresie działań dot. naboru młodzieży, wymianie informacji o zachowaniu i postępach w nauce uczestników Hufca, organizowanie praktycznej nauki zawodu (umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego). Działania te polegały m.in. na bieżącej współpracy z kadrą pedagogiczną w zakresie prowadzenia spójnych działań wychowawczych wobec uczestników zaniebujących obowiązki szkolne oraz organizowanie wspólnych imprez kulturalno-oświatowych.

Drugą formą proponowaną uczestnikom była Rzemieśnicza Nauka Zawodu bezpośrednio u pracodawcy, bez doksztalcania się. Tygodniowy czas pracy młodocianego ww. formie wynosił 40 godzin. Pracodawca był zobowiązany do przygotowania teoretycznego i praktycznego, tak aby młodociany po 36 miesięcznej nauce przystąpił do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe tytułem czeladnika¹⁵. W kontrolowanym okresie z tej formy nauki zawodu w Hufcu skorzystało 25 osób.

Trzecia oferowana forma była skierowana do młodych osób, które mają ukończone 15 lat i trudności z ukończeniem gimnazjum rejonowego. Uczestnicy odbywają przyuczenie do wykonywania określonej pracy, które maksymalnie może trwać 22 miesiące. Młodociani przez 3 dni doksztalają się w Gimnazjum dla Dorosłych w Warszawie. W okresie objętym kontrolą z tej formy skorzystało 26 młodych osób.

(dowód: akta kontroli str. 243-246, 677-701)

3. Ogólna liczba osób objętych działaniami Hufca kształtowała się następująco: w 2013/2014 r. – 122 osoby, w tym: ZSZ – 109, GN – 8, RNZ – 5; w 2014/2015 – 125 osób, odpowiednio jw.: 107, 8 i 10, a w 2015/2016 - 126 osób, odpowiednio jw.: 106, 10 i 10.

Efektywność kształcenia na poziomie GN w okresie kontrolowanym wyniosła 100%. W 2014 r. 4 absolwentów ukończyło GN, 2 zdało egzamin potwierdzający przyuczenie do określonej pracy u swojego pracodawcy (osoby kształcące się w zawodach monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie oraz sprzedawca). Osoby kształcące się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych i fryzjer zdawały egzamin w Izbie Rzemieśniczej (IR). W 2015 r. GN ukończyło 5 absolwentów, z tego 2 osoby kształcące się na sprzedawczynie zdały egzamin u pracodawców, a 3 osoby kształcące się w zawodzie fryzjera w IR. W 2016 r. 2 absolwentów GN, tj. osoby kształcące się w zawodach piekarz i mechanik pojazdów samochodowy, zdawały egzamin w IR.

Na poziomie nauki zawodu efektywność kształcenia, mierzona efektywnością zdawania egzaminów kwalifikacyjnych¹⁶, kształtowała się: w roku 2013/2014 – 100%, 2014/2015 – 97,7%, 2015/2016 – 97,5%. W 2014 r. naukę zawodu ukończyło 22 absolwentów, z tego 10 zdało egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe (tytuł czeladnika) w IR, a 12 zdało egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, który był organizowany przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną (OKE). W 2015 r.

¹⁴ Porozumienie z 25 stycznia 2011r. dot. współpracy w zakresie kształcenia zawodowego.

¹⁵ Egzaminy są organizowane przez Izby Rzemieśnicze.

¹⁶ Liczba uczestników OHP poddających się egzaminom / liczba osób zdających egzaminy.

naukę zawodu ukończyło 44 absolwentów, z tego 19 osób zdało egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe (tytuł czeladnika) w IR, a 25 osób przystąpiło do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe organizowany przez OKE, w tym 1 osoba kształcąca się w zawodzie sprzedawczyni nie zdała egzaminu. W roku 2016 naukę zawodu ukończyło 40 uczestników, z tego 19 osób zdało egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe (tytuł czeladnika) w IR, a 21 osób przystąpiło do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe organizowanego przez OKE, z tego 1 osoba kształcąca się w zawodzie sprzedawczyni nie zdała egzaminu.

Kadra Hufca monitorowała poziom przygotowania zawodowego, cyklicznie odbywały się wizytacje praktyk i przeprowadzane były rozmowy z pracodawcami w zakresie dyscypliny pracy oraz stopnia zadowolenia z młodocianego czy też współpraca z nim. Kadra Hufca dla wewnętrznych potrzeb jednostki sporządzała notatki z lustracji praktyk, rozmowy z pracodawcami dotyczące uczestników były dokumentowane wpisami w dzienniku zajęć wychowawczych i arkuszu pracy indywidualnej uczestnika. Do Hufca wpływały miesięczne listy obecności uczestników na praktykach, które były analizowane przez Kadrę Hufca, a w przypadku nieobecności uczestników prowadzono rozmowy z rodzicami bądź opiekunami prawnymi. Zgłaszane przez pracodawcę problemy z uczniem, w tym absencje ucznia, były analizowane przez opiekuna grupy wychowawczej, który starał się rozwiązać problem poprzez rozmowę z uczniem i współpracę ze środowiskiem rodzinnym, pedagogiem czy psychologiem szkolnym.

Dodatkowo w okresie od listopada 2014 r. do września 2015 r. Hufiec realizował unijny program „Gwarancje dla Młodzieży – Pomysł na siebie”, którego adresatami byli młodzi ludzie w wieku 16-18 lat z kategorii NEET¹⁷, z terenu województwa mazowieckiego. Program swoim działaniem obejmował jedną dziesięcioosobową grupę. Beneficjenci „Gwarancji dla Młodzieży”, z racji założeń programu nie byli uczestnikami Hufca, grupa ta była rozliczana na podstawie dokumentacji projektowej, która po zakończeniu programu została przekazana do MWK OHP w Warszawie. W ramach „Gwarancji dla Młodzieży” odbywały się kwalifikacyjne kursy zawodowe w zawodach: fryzjer (4 osoby), mechanik pojazdów samochodowych (2 osoby), cukiernik (1 osoba), monter instalacji, sieci i urządzeń sanitarnych (2 osoby) oraz kucharz (1 osoba), które zostały potwierdzone egzaminem czeladniczym w Izbie Rzemieślniczej.

W okresie od czerwca 2016 r. do końca marca 2017 r. Hufiec był realizatorem kolejnego programu EFS „Akcja aktywizacja”, którego beneficjentami była 10 osobowa grupa młodzieży z rejonowych gimnazjów z terenu miasta Pruszkowa, która ukończyła 15 lat i nie radziła sobie z nauką szkolną (średnia ocen poniżej 2.93). Projekt oprócz wsparcia doradcy zawodowego i psychologa obejmował 120 godzinny kurs języka angielskiego oraz 50 godzin indywidualnych zajęć wyrównawczych z dwóch wybranych przedmiotów. Każde wsparcie zostało potwierdzone uzyskaniem certyfikatu.

(dowód: akta kontroli str. 243-246, 639-669, 677-701)

4. W latach 2013-2016 z nauki zawodu wykruszyło się 9 osób, tj. 2,4% uczestników ogółem (371), odpowiednio w roku szkolnym 2013/2014 r. Hufiec opuściły 2 osoby, tj. 1,6% uczestników rocznika (122 osoby), w 2014/2015 – 1 osoba, tj. 0,8% (125) oraz w 2015/2016 – 6 osób, tj. 4,8% (124). Ogółem 7 osób porzuciło naukę zawodu

¹⁷ Z ang. „Not in employment, education or training”, najkrótsza polska definicja jaką można spotkać to młodzież bezczynna. Obecnie np. zgodnie z definicją przyjętą w PO WER osoba młoda z kategorii NEET jest to osoba w wieku 15-29 lat, która spełnia łącznie trzy warunki, czyli nie pracuje (tj. jest bezrobotna lub bierna zawodowo), nie kształci się (tj. nie uczestniczy w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym) ani nie szkoli (tj. nie uczestniczy w pozaszkolnych zajęciach mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy).

na rzecz podjęcia zatrudnienia, co było najczęściej podyktowane trudną sytuacją materialną, natomiast 2 osoby zmieniły formę uczestnictwa w OHP.

W celu zbadania zjawiska wykruszalności wytypowano do badania grupę 5 wychowanków, tj. 55,6% z grona osób, które przerwały naukę w ramach Hufca. Okres rezygnacji z nauki od rozpoczęcia uczestnictwa w OHP wynosił od 11 miesięcy do 20 miesięcy, w tym w 2 przypadkach po 11 miesiącach, a w pozostałych przypadkach po 14, 18 i 20 miesiącach. Najczęściej uczestnicy porzucali naukę z powodu braku motywacji do poprawy sytuacji życiowej oraz złego wpływu środowiska, w którym się obracali (po dwa przypadki). Dodatkowo przyczynami rezygnacji z nauki, które udało się zidentyfikować były: niezaradność życiowa; aspołeczność, brak zdolności interpersonalnych w relacjach z rówieśnikami oraz niska motywacja do nauki. Formy wsparcia były różnorodne i dopasowane do indywidualnych potrzeb wychowanków. W przypadkach osób, które nie radziły sobie z nauką zaproponowano jednej z tych osób udział w projekcie EFS „Pomysł na siebie”, w ramach którego kurs kwalifikacyjny w zawodzie cukiernik, zakończony zdaniem egzaminu w Izbie Rzemieślniczej, a rodzicom drugiej osoby zaproponowano możliwość umieszczenia jej w Ośrodku Szkolenia i Wychowania OHP w Zwoleniu, gdyż rodzice chcieli odseparować ją od środowiska, w którym osoba ta przebywała. W dwóch przypadkach, które nie zostały zwieńczone sukcesem, w stosunku do pierwszej osoby podjęto próbę umieszczenia w ośrodku stacjonarnym OHP, która się nie powiodła ze względu na silny opór zainteresowanego, który przełożył się na negatywną decyzję opiekuna prawnego, zaś w stosunku do drugiej osoby proponowano „nowych” pracodawców jednak uczestnik nie stawiał się na rozmowy kwalifikacyjne. Osobę tę również skierowano na turnus dokształcający, którego nie ukończyła ze względu na wysoki stopień absencji. W przypadku innej osoby liczne próby kontaktu – podejmowane wraz ze szkołą i kuratorem – nie przyniosły efektu.

Kadra miała dość częsty kontakt formalny z wychowankami, jak wynika z arkuszy pracy wychowawczej z uczestnikami odbywał się on co najmniej raz w miesiącu, chociaż zdarzały się miesiące, w których kontakt formalny miał miejsce 2-3 razy. Kadra utrzymywała, przynajmniej raz w miesiącu, kontakt z pracodawcą zatrudniającym uczestnika. Dodatkowymi działaniami wspierającymi wychowanków, w obliczu groźby porzucenia nauki były rozmowy z kuratorami (w 4 przypadkach), ze szkołą (5 przypadków), opiekunami prawnymi (5 przypadków) oraz z pracodawcą (1 przypadek). Działania podejmowane przez kadrę Hufca ww. zakresie zostały udokumentowane w arkuszach pracy oraz w dziennikach zajęć wychowawczych.

NIK zauważa, że Hufiec dzięki podejmowanym działaniom wśród wychowanków, którzy chcieli porzucić naukę zawodu, doprowadził do sytuacji, w której 2 z 9 osób pozostały w dalszym ciągu uczestnikami OHP i kontynuowały kształcenie.

(dowód: akta kontroli str. 677-701, 822-824, 828)

5. W Hufcu Pracy w Pruszkowie w okresie objętym kontrolą zatrudnione były 3 osoby: Komendant Hufca¹⁸ oraz dwie osoby zatrudnione na stanowisku starszych wychowawczyń. Jedna¹⁹ zatrudniona od 1 marca 2008 r., a druga²⁰ od 1 czerwca 2011 r. Osoby zatrudnione w Hufcu posiadały kwalifikacje zgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2011 r.²¹.

¹⁸ Wykształcenie wyższe – pedagogika resocjalizacyjna.

¹⁹ Wykształcenie: licencjat z pedagogiki resocjalizacyjnej, magister kryminologii i ukończone podyplomowe studia z pedagogiki przedszkolna.

²⁰ Wykształcenie wyższe – pedagogika resocjalizacyjna.

²¹ Zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w niektórych jednostkach państwowej sfery budżetowej, w którym na stanowisku wychowawcy wymagane jest wykształcenie wyższe z 3 letnim stażem.

W latach objętych kontrolą²² na jedną osobę zatrudnioną w Hufcu przypadło ponad 40 uczestników²³. Średnia liczba wychowanków przypadająca na jednego wychowawcę w okresie objętym kontrolą kształtowała się następująco: w roku szkolnym 2013/2014 od 33 do 43 wychowanków, w roku szkolnym 2014/2015 od 33 do 40 wychowanków i w roku szkolnym 2015/2016 od 30 do 46 wychowanków. Zgodnie z zarządzeniem Komendanta Głównego OHP nr 23/BKG z dnia 23 grudnia 2014 r.²⁴ potencjał organizacyjny Hufca Pracy winien kształtować się w następujący sposób: liczebność uczestników nie mniej niż 90 (w szczególnych przypadkach od 60 do 90 uczestników), a grupy wychowawczej średnio około 30 uczestników OHP objętych kształceniem i wychowaniem.

(dowód: akta kontroli str. 15, 31-161, 243-246, 677-701)

6. Harmonogram rekrutacji na dany rok szkolny, obejmował różnorodne działania, dzięki którym Hufiec starał się trafić do jak największej liczby odbiorców. Przy planowaniu liczby osób koniecznej do zrekrutowania były brane przede wszystkim dwa czynniki ilościowe. Jednym z nich była liczba absolwentów, która opuszcza jednostkę, a drugim czynnikiem był średni potencjał dla jednostki przygotowany przez Wydział Kształcenia w Mazowieckiej Wojewódzkiej Komendzie OHP w Warszawie. Analizując te czynniki wyliczano liczbę osób do przyjęcia na dany rok szkolny, która jest umieszczona w planie R²⁵ przesyłanym do MWK OHP. Potencjalni uczestnicy Hufca to osoby osiągające bardzo słabe wyniki nauczania w gimnazjum, niejednokrotnie zaniedbujące obowiązki szkolne, wywodzące się z rodzin dysfunkcyjnych, dla których najlepszym rozwiązaniem na usamodzielnienie się, jest zdobycie zawodu umożliwiającego szybkie podjęcie pracy. Drugą grupę młodzieży pozostającą w kręgu zainteresowań Hufca tworzą ci, którym nie powiodło się w szkole ponadgimnazjalnej, technikum lub liceum i są zainteresowani zdobyciem kwalifikacji zawodowych w formie nauki zawodu.

Zgodnie z harmonogramem akcji rekrutacyjnej Hufiec corocznie prowadzi preorientacje zawodowe dla uczniów kończących naukę (kl. III) w 4 pruszkowskich gimnazjach prezentując ofertę jednostki. Informacje o procedurze przyjmowania do OHP są także znane w lokalnych szkołach i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, a także wśród kuratorów zawodowych w Wydziale Kuratorów Sądu ds. Nietletnich i Rodzinnych w Pruszkowie. Wszelkie informacje o przyjęciu można otrzymać na stronie internetowej Mazowieckiej Wojewódzkiej Komendy OHP.

Hufiec miał podpisane porozumienia z 48 pracodawcami (porozumienie podpisuje Mazowiecki Wojewódzki Komendant OHP oraz przedstawiciel pracodawcy) obecnie u 41 pracodawców uczestnicy odbywali praktyczną naukę zawodu. Hufiec charakteryzuje to, że młodzież ma możliwość wyboru nauki z pośród 14 zawodów. Pracodawcy najczęściej sami zgłaszają się bezpośrednio do Hufca, jak i do współpracującej z nim szkoły.

W latach 2014-2016 plan rekrutacji został wykonany: w 2014 r. w 100% (36 uczestników), w 2015 r. w 100% (50 uczestników) i w 2016 r. w 102,22% (plan 45 przyjęto 46). W powyższym okresie procedura rekrutacyjna nie została ukończona w przypadku 27 osób, w tym w poszczególnych latach szkolnych: 2014/2015 – 11 osób, 2015/2016 – 5 osób i 2016/2017 – 11 osób. Osoby te – mimo kontaktów ze

²² Lata szkolne: 2013/2014 – 122 uczestników, 2014/2015 – 125 uczestników i 2015/2016 – 126 uczestników.

²³ W standardach funkcjonowania – Hufiec Pracy Komenda Główna OHP Warszawa 2014r., str. 24 Etatyacja Hufca Pracy OH – odpowiednio w przeliczeniu na jeden etat co najmniej 30 uczestników dochodzących.

²⁴ W sprawie wprowadzenia do użytku dokumentów: Biuro Wojewódzkiej Komendy OHP – standardy funkcjonowania, Hufiec Pracy – standardy funkcjonowania, Środowiskowy Hufiec Pracy – standardy funkcjonowania, Ośrodek Szkolenia i Wychowania – standardy funkcjonowania, Centrum Kształcenia i Wychowania – standardy funkcjonowania.

²⁵ Plan R druk OHP przedkładany do dnia 15 kwietnia.

strony OHP – nie dopełniły formalności, tj. nie przedłożyły dokumentów rekrutacyjnych, czy też nie przedstawiły podpisanej umowy z pracodawcą.

(dowód: akta kontroli str.: 162-241, 243-246, 248-318, 484-590, 677-701)

7. Przed cały rok szkolny Hufiec współpracował z pedagogami szkolnymi gimnazjów znajdujących się na terenie Pruszkowa i okolic, głównie powiatu pruszkowskiego²⁶ oraz z kuratorami zawodowymi w Wydziale Kuratorów Sądu ds. Nieletnich i Rodzinnych w Pruszkowie, gdzie na bieżąco otrzymywał informacje o osobach mających problemy z realizacją obowiązku szkolnego i mogących wypaść z systemu edukacji. Wśród uczestników Hufca były osoby objęte opieką kuratora rodzinnego. W roku szkolnym 2014/2015 było to 10 osób, w 2015/2016 było to 13 osób, a w roku szkolnym 2016/2017 było to 10 osób.

Wydział Edukacji w Urzędzie Miejskim w Pruszkowie monitorował dalszą edukację w szkołach ponadgimnazjalnych absolwentów miejscowych gimnazjów (każdy uczeń kończący gimnazjum ze świadectwem otrzymuje formularz, który najpóźniej w miesiącu wrześniu wraz z pieczęcią potwierdzającą naukę w nowej szkole rodzice mają obowiązek złożyć w ww. wydziale Urzędu Miasta).

Każdy wychowawca miał przydzieloną grupę wychowawczą. Prowadził dziennik zajęć wychowawczych oraz arkusz pracy wychowawczej z uczestnikiem w którym monitoruje frekwencję na zajęciach praktycznych poprzez kontakt osobisty lub telefoniczny z pracodawcą, oraz frekwencję na zajęciach szkolnych. Ponadto wychowawcy utrzymywali kontakt ze szkołą z opiekunami prawnymi.

(dowód: akta kontroli str. 243-246, 677-701, 704-765)

8. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Pruszkowie polegała na sporadycznych roboczych spotkaniach o charakterze nieformalnym, na których omawiano sytuację na lokalnym rynku pracy. Kadra Hufca korzystała także z materiałów zamieszczonych na stronie Urzędu Pracy, które dotyczyły rynku pracy. Hufiec nie zwracał się w badanym okresie, w sposób sformalizowany²⁷, do urzędów pracy w celu udzielenia pomocy swoim absolwentom w znalezieniu pracy, a co za tym idzie nie posiadał potwierdzonych urzędowo informacji o zakresie udzielonej im pomocy. Jednocześnie wskazać należy, że Hufiec również nie współpracował w sposób sformalizowany z Młodzieżowym Biurem Pracy (jednostka Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Warszawie) i urzędami pracy w znalezieniu zatrudnienia dla uczestników OHP, mimo takiego wymogu zawartego w § 11 ust. 3 pkt 5 rozporządzenia w sprawie realizacji zadań OHP.

Hufiec nie posiadał i nie prowadził żadnych analiz odnośnie lokalnego rynku pracy. Komendant Hufca nie otrzymywał żadnych informacji ani zaleceń z Kuratorium Oświaty, czy też organu prowadzącego, o konieczności dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy²⁸. Takich informacji nie posiadała również współpracująca z Hufcem szkoła²⁹. Mimo tego Hufiec charakteryzowała wielozawodowość, oferował kształcenie w 15 zawodach. Należy jednak zauważyć, że Zespół Szkół na poziomie szkoły branżowej I stopnia uczy w klasach wielozawodowych w 25 zawodach i jeżeli zgłosiłby się do Hufca kandydat, to mógłby rozpocząć naukę w zawodzie „niszowym”. Taka sytuacja miała miejsce w naborze

²⁶ Na terenie powiatu pruszkowskiego funkcjonuje 20 gimnazjów, z tego 7 w samym Pruszkowie.

²⁷ Kadra Hufca promowała wśród absolwentów i swoich pracodawców staże zawodowe, które są gestii PUP, a także inne usługi świadczone przez ten Urząd.

²⁸ Procedura występowania o kierunki kształcenia zawodowego leżała w gestii Dyrektora Zespołu Szkół i polegała na: złożeniu wniosku o wydanie opinii dot. kształcenia w zawodzie do Powiatowej Rady Rynku Pracy, poprzednio Powiatowej Rady Zatrudnienia działającej przy Powiatowym Urzędzie Pracy w Pruszkowie; złożenie wniosku o wydanie opinii dot. kształcenia w zawodzie do Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia – działającej przy Wojewódzkim Urzędzie Pracy oraz wydaniu decyzji Zarządu Powiatu pełniącego nadzór nad szkołą w sprawie ustalenia kierunku kształcenia.

²⁹ Zespół Szkół nr 1 w Pruszkowie.

na rok szkolny 2016/2017, gdzie po jednej osobie zgłosiło się do nauki zawodu dekarz (pierwszy przypadek od rekrutacji 2013/2014) i nauki zawodu stolarz (w badanym okresie żadna osoba wcześniej nie uczyła się tego zawodu).

(dowód: akta kontroli str. 243-246, 677-701, 704-765)

9. Hufiec współpracował w sposób niesformalizowany z wieloma instytucjami, w tym z: Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Pruszkowie³⁰, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Wydziałem Edukacji w Starostwie Powiatowego w Pruszkowie. Współpraca z tymi instytucjami polegała m.in. na udzielaniu kompleksowego wsparcia uczestnikom Hufca oraz ich rodzinom w zakresie diagnozowania trudności wychowawczych, a tym samym prowadzeniu spójnej pracy wychowawczej. Częstotliwość spotkań i zakres współpracy są określone według bieżących i indywidualnych potrzeb wychowanków.

Od 2005 r. Hufiec działa w Partnerstwie na Rzecz Społeczności Lokalnej Miasta Pruszkowa. Jest to nieformalna i dobrowolna grupa osób skupiająca przedstawicieli jednostek samorządowych i organizacji pozarządowych³¹. W ramach Partnerstwa Hufiec planował i realizował działania odpowiadające na potrzeby mieszkańców oraz aktywizujące społeczność lokalną, które miały na celu: aktywizację i integrację społeczności lokalnej; udział i pomoc w organizacji imprez i akcji społecznościowych organizowanych przez instytucje lokalne; wymianę doświadczeń między partnerami; pozytywną zmianę wizerunku reprezentowanych instytucji; kompleksowość podejmowanych wspólnie działań; promocję imprez poprzez informacje w formie plakatów, ulotek; przygotowanie stoiska, sprzątanie oraz czynny udział w imprezach.

(dowód: akta kontroli str. 243-246, 677-765)

10. W roku szkolnym 2013/2014 Hufiec zrekrutował ogółem 51 uczestników w 2013/14 r. w następujących zawodach: kucharz (10), fryzjer (10), cukiernik (7), mechanik pojazdów samochodowych (7), piekarz (4), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (4), sprzedawca (3), lakiernik (2) oraz blacharz samochodowy, ślusarz, elektromechanik i elektromechanik pojazdów samochodowych (po 1). W tym okresie zawody nadwyżkowe to: kucharz, sprzedawca, fryzjer, blacharz samochodowy, ślusarz. W tych zawodach łącznie zrekrutowano 24 osoby, tj. 47,1% zrekrutowanych. Natomiast zawody zrównoważone to pozostałe: lakiernik, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, piekarz, cukiernik, elektromechanik pojazdów samochodowych. Brak było rekrutacji uczestników w zakresie zawodów deficytowych.

W roku szkolnym 2014/2015 Hufiec zrekrutował ogółem 36 uczestników w następujących zawodach: fryzjer (9), kucharz (7), sprzedawca (6), mechanik pojazdów samochodowych (4), cukiernik i mechanik monter maszyn i urządzeń (po 3), piekarz (2), oraz ślusarz i lakiernik (po 1). W tym okresie zawody nadwyżkowe to: kucharz, fryzjer, sprzedawca, lakiernik, blacharz samochodowy, mechanik pojazdów samochodowych. W tych zawodach łącznie zrekrutowano 23 osoby, tj. 63,9% zrekrutowanych. Natomiast zawody zrównoważone to: ślusarz, monter maszyn i urządzeń, cukiernik. Brak było rekrutacji uczestników w zakresie zawodów deficytowych.

---

³⁰ Młodzież, która ukończyła 15 lat i ma trudności z nauką w gimnazjach rejonowych lub z różnych przyczyn wagaruje może kontynuować edukację w gimnazjach dla dorosłych z przyuczeniem do zawodu jest diagnozowana przez PSP. Dokument ten jest niezbędny do przyjęcia do Hufca oraz skierowania do tego gimnazjum.

³¹ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta, „Otwarta Dłoń” – Parafia Św. Józefa, Związek Harcerstwa Polskiego w Pruszkowie, Straż Miejska, Policja, przedstawiciele szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz firmy z terenu Pruszkowa.

W roku szkolnym 2015/16 Hufiec zrekrutował ogółem 50 uczestników w następujących zawodach: mechanik pojazdów samochodowych (12), fryzjer (10), kucharz (8), sprzedawca (5), piekarz (4), lakiernik i cukiernik (po 3), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (2) oraz blacharz samochodowy, ślusarz, i elektromechanik (po 1). W tym okresie zawody nadwyżkowe to: kucharz, fryzjer, sprzedawca, lakiernik, blacharz samochodowy, ślusarz, cukiernik, mechanik pojazdów samochodowych. W tych zawodach łącznie zrekrutowano 34 osoby, tj. 68% zrekrutowanych. Natomiast zawody zrównoważone to: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, piekarz, elektromechanik. Brak było rekrutacji uczestników w zakresie zawodów deficytowych.

W roku szkolnym 2016/17 r. zrekrutowano 46 uczestników w następujących zawodach: fryzjer (10), kucharz (9), mechanik pojazdów samochodowych (7), sprzedawca (6), ślusarz oraz mechanik i monter maszyn i urządzeń (po 3), lakiernik i cukiernik (po 2), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, piekarz, dekarz i stolarz (po 1). W tym okresie zawody nadwyżkowe to: kucharz, fryzjer, sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych. W tych zawodach łącznie zrekrutowano 32 osoby, tj. 69,6% zrekrutowanych. Natomiast zawody zrównoważone to: lakiernik, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, monter maszyn i urządzeń, piekarz, stolarz. Brak było rekrutacji uczestników w zakresie zawodów deficytowych.

(dowód: akta kontroli str.: 397-483, 947)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Hufiec nie współpracował z młodzieżowymi biurami pracy i urzędami pracy w zakresie pomocy w znalezieniu zatrudnienia dla uczestników OHP.
2. Limit wychowanków przypadający na jednego wychowawcę przekraczał zalecenia Komendanta Głównego OHP w tym zakresie (30 uczestników).

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania na rzecz dostosowania oferty Hufca do potrzeb rynku pracy nie były wystarczające. Hufiec nie posiadał i nie prowadził żadnych analiz odnośnie lokalnego rynku pracy. We wszystkich latach z różnym natężeniem występował problem kształcenia w zawodach nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy. Niski wskaźnik wykuszalności uczestników wskazuje jednak, że udział w Hufcu był dla nich przydatny, z uwagi na zdobycie wykształcenia i możliwość legitymowania się nim przed potencjalnym pracodawcą lub możliwością podjęcia dalszej nauki.

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania na rzecz dostosowania oferty Hufca do potrzeb rynku pracy nie były wystarczające. Uzyskane efekty kształcenia oraz niski wskaźnik wykuszalności uczestników wskazują jednak na przydatność prowadzonych działań dla uczestników.

2. Przygotowanie zawodowe i zatrudnienie absolwentów OHP na otwartym rynku pracy, w tym trwałość zatrudnienia i jego zgodność z nabytymi kwalifikacjami.

Opis stanu
faktycznego

1. W badanym okresie, Mazowiecki Komendant Wojewódzki ustalał corocznie planowany potencjał organizacyjny na dany rok kalendarzowy dla poszczególnych podległych jednostek. Dla Hufca zaplanował po 125 uczestników na lata 2014-2015 i 124 uczestników w 2016 r. W zarządzeniach w sprawie *prowadzenia akcji rekrutacyjnej w jednostkach opiekuńczo-wychowawczych Mazowieckiej Wojewódzkiej Komendy OHP* na dany rok szkolny Mazowiecki Komendant

Wojewódzki zobowiązywał kierowników jednostek opiekuńczo-wychowawczych do: powołania Komisji Rekrutacyjnej, opracowania zasad funkcjonowania komisji oraz harmonogramu realizacji rekrutacji na dzień 30 marca; przeprowadzenia rekrutacji młodzieży według obowiązujących wytycznych oraz sporządzenia i przesłania w formie opisowej sprawozdania z realizacji rekrutacji do Wydziału Kształcenia i Wychowania MWK OHP.

Po otrzymaniu zarządzeń Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego, Komendant Hufca Pracy w Pruszkowie rokrocznie zarządzeniami³² powoływała Komisje Rekrutacyjne w celu przygotowania i przeprowadzenia naboru młodzieży do Hufca Pracy w Pruszkowie na dany rok szkolny, a w załącznikach do zarządzeń określała *Zasady Funkcjonowania Komisji Rekrutacyjnej*. Przewodniczącą Komisji zawsze była Komendant Hufca. W skład komisji wchodził wychowawca Hufca Pracy w Pruszkowie, kierownik praktycznej nauki zawodu Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Pruszkowie oraz pedagog szkolny Zespołu Szkół Nr 1 w Pruszkowie.

(dowód: akta kontroli str. 162-241, 243-246, 248-318, 397-483, 565-572, 677-701)

2. W celu stwierdzenia, czy kwalifikowanie i dobór kandydatów do Hufca dokonywany był w oparciu o procedury określone przez Komendanta Głównego OHP³³ przeprowadzono badania na losowo dobranej próbie 18 kandydatów do Hufca z lat szkolnych 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017³⁴.

We wszystkich przypadkach zebrano pełne informacje i wymagane dokumenty dotyczące kandydatów³⁵. W 2014 r. w 4 przypadkach pozyskano komplet dokumentacji w dniu 1 września, a w pozostałych 2 przypadkach w dniach 28 sierpnia i 8 września. W 2015 r. w 5 przypadkach dokumentację skompletowano w dniu 1 września, a w 1 przypadku w dniu 7 września. Natomiast w 2016 r. dokumentację w 4 przypadkach skompletowano w dniu 1 września, a w pozostałych 2 przypadkach w dniach 24 sierpnia i 5 września. Za każdym razem dniem skompletowania dokumentacji był dzień przedłożenia przez kandydata umowy zawartej z pracodawcą. We wszystkich przypadkach w aktach kandydatów brak jest zaświadczenia lekarskiego o przydatności do zawodu, co spowodowane było tym, że składane były one u pracodawcy, który zawierał umowę z młodocianym.

Wszystkie osoby objęte badaniem ukończyły gimnazjum z wynikami w nauce średnio-słabymi albo słabymi, co spowodowało, że praktycznie jedyną formą nauki, która im pozostała była nauka zawodu z doksztalcaniem w ramach zasadniczej szkoły zawodowej. Przy wyborze przez kandydata zawodu priorytet stanowiły jego preferencje ustalone podczas wypełniania kwestionariusza osobowego oraz podczas wizyt u pracodawców, u których mieliby pobierać praktyczną naukę zawodu. Kandydaci, podczas procesu rekrutacji, nie zostali objęci opieką doradców zawodowych³⁶.

³² Zarządzenie nr 1: z dnia 01.04. 2013 r., 01.04.2014 r., 01.04.2015 r., 23.03.2016 r., 23.03.2017 r.

³³ Zarządzenie nr 11/BEO/ z dnia 16 maja 2014 r. w sprawie wprowadzenia zasad i wytycznych organizacyjnych rekrutacji młodzieży do jednostek organizacyjnych o charakterze opiekuńczo-wychowawczym w OHP na rok szkolny 2014/2015.; zarządzenie nr 17/BEO/ z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie wprowadzenia zasad i wytycznych organizacyjnych rekrutacji młodzieży do jednostek organizacyjnych o charakterze opiekuńczo-wychowawczym w OHP na rok szkolny 2015/2016; zarządzenie Komendanta Głównego nr 12/BEO/ z dnia 4 maja 2016 r. w sprawie rekrutacji do jednostek opiekuńczo-wychowawczych w OHP na rok szkolny 2016/2017, którym powołano Zespół koordynujący rekrutację do jednostek opiekuńczo-wychowawczych OHP na rok szkolny 2016/2017 oraz wprowadzono wytyczne w sprawie rekrutacji do jednostek opiekuńczo-wychowawczych OHP na rok szkolny 2016/2017.

³⁴ Po 6 rekrutowanych z każdego roku szkolnego.

³⁵ Uczestnik może być przyjęty do Hufca po spełnieniu następujących warunków: a) zadeklarowaniu woli pobytu w określonej jednostce; b) złożeniu niezbędnych dokumentów; c) zadeklarowaniu woli kontynuowania kształcenia ogólnego; d) zawarciu z zaproponowanym przez hufiec pracy zakładem pracy indywidualnej umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.

³⁶ Doradca zawodowy OHP wchodzi w skład komisji rekrutacyjnej od rekrutacji na rok szkolny 2017/2018.

W latach 2014-2017 łącznie 21 wychowanków, tj. 17,2%, z 122 wychowanków³⁷ Hufca, zmieniło pracodawcę, w tym 7 osób kształcących się w zawodzie *fryzjera*, 6 osób kształcących się w zawodzie *sprzedawca*, 4 osoby kształcące się w zawodzie *mechanik samochodowy*, 3 osoby kształcące się w zawodzie *kucharz* oraz 1 osoba kształcąca się w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*. Ponadto 5 osób, tj. 4,1% ogółu wychowanków Hufca, zmieniło zawód i pracodawcę³⁸. Z badanej grupy 18 uczestników pracodawców zmieniły 3 osoby (16,7% badanych), w tym dwie osoby jednokrotnie i jedna osoba dwukrotnie, co spowodowane było w przypadku dwóch osób wyrażoną potrzebą zmiany środowiska pracy (w tym jedna osoba odczuwała taką potrzebę dwukrotnie), zaś w 1 przypadku (0,6%) decyzją o zmianie profilu kształcenia z zawodu *mechanik pojazdów samochodowych* na *mechanik, monter maszyn i urządzeń*³⁹. We wszystkich 4 przypadkach dotyczących opisywanych 3 osób rozwiązanie umów o pracę nastąpiło na podstawie porozumienia stron.

(dowód: akta kontroli str.: 162-241, 243-246, 484-590, 677-701)

3. Hufiec, w okresie objętym kontrolą, monitorował losy swoich absolwentów prowadząc księgę absolwentów na obowiązujących drukach⁴⁰. Pomiar sytuacji zawodowej absolwentów odbywał się trzykrotnie⁴¹ za pomocą *Ankiety absolwenta OHP* lub w innej formie kontaktu (m.in. osobista, portale społecznościowe, telefon). Dodatkowo Hufiec prowadził Klub Absolwenta (KA), w ramach którego odbywały się spotkania absolwentów.

Analiza badania losów absolwentów OHP z lat 2014-2016 na podstawie dokonanych pomiarów wykazała, że:

- I pomiar (pół roku od ukończenia kształcenia w danej formie i uczestnictwa w OHP), liczba absolwentów objętych pomiarem 117 osób; absolwenci, z którymi udało się nawiązać kontakt - 117 osób (100% ogółu absolwentów objętych pomiarem); absolwenci posiadający zatrudnienie - 104 osoby (88,9%); absolwenci, którzy kontynuowali naukę w formie szkoły wyższego stopnia lub szkolenia - 48 osób (41%); absolwenci, którzy nie posiadali zatrudnienia - 13 osób (11,1%) oraz absolwenci, którzy uczestniczyli w spotkaniach KA - 38 osób (32,5%);

- II pomiar (rok od ukończenia kształcenia w danej formie i uczestnictwa w OHP), liczba absolwentów objętych pomiarem 117 osób; absolwenci, z którymi udało się nawiązać kontakt - 88 osób (75,2% ogółu absolwentów OHP objętych pomiarem); absolwenci posiadający zatrudnienie 86 osób (97,7%); absolwenci, którzy kontynuowali naukę w formie szkoły wyższego stopnia lub szkolenia - 34 osoby (38,6%); absolwenci, którzy nie posiadali zatrudnienia - 2 osoby (2,3%) oraz absolwenci, którzy uczestniczyli w spotkaniach KA - 26 osób (29,5%);

- III pomiar w przypadku absolwentów 2015 r. i IV pomiar absolwentów 2014 r. (dwa lata od ukończenia kształcenia w danej formie i uczestnictwa w OHP), liczba absolwentów objętych pomiarem 75 osób; absolwenci, z którymi udało nawiązać się kontakt - 36 osób (48% ogółu absolwentów OHP objętych pomiarem); absolwenci posiadający zatrudnienie 36 osób (100%); absolwenci, którzy kontynuowali naukę w

³⁷ Dane ze stanu Hufca na dzień 30 czerwca 2017 r.

³⁸ 2 osoby z zawodu mechanika pojazdów samochodowych na zawód mechanika, monter maszyn i urządzeń, 2 osoby z zawodu sprzedawcy na zawód fryzjera i jedna osoba z zawodu fryzjera na zawód sprzedawcy.

³⁹ W pozostałych przypadkach osoby pozostały przy nauce pierwotnego zawodu, tj. fryzjer i kucharz.

⁴⁰ Załącznik nr 4 do Działań na rzecz absolwentów i załącznik nr 4 do Standardów działań opiekuńczo-wychowawczych.

⁴¹ I pomiar *Rejestrujący moment wkraczania na rynek pracy* (pół roku od ukończenia kształcenia i pobytu w Hufcu); II pomiar *Rejestrujący adaptację na rynku pracy* (jeden rok od ukończeniu kształcenia i pobytu w Hufcu); III pomiar *Rejestrujący ugruntowanie pozycji na rynku pracy* (dwa lata od ukończeniu kształcenia i pobytu w Hufcu). Dla absolwentów 2014 - prowadzono 5 pomiarów.

formie szkoły wyższego stopnia lub szkolenia – 5 osób (8,8%); absolwenci, którzy uczestniczyli w spotkaniach KA – 6 osób (10,5%).

Absolwenci, z którymi Hufcowi nie udało nawiązać się kontaktu stanowili w latach 2014-2016 od 24,8% do 52%, szczególnie dotyczy to absolwentów 2014 r., gdy nie udało skontaktować się w trakcie IV pomiaru z 69,3% ogółu absolwentów, tj. z 18 osobami z 26. Jako przyczynę tego stanu rzeczy Hufiec wskazał niemożność („brak czasu” wynikający z nauki lub wykonywaniem pracy zarobkowej) młodzieży do włączania się w działania Klubu Absolwenta, czy też utrzymywania kontaktów z Hufcem, brak odpowiedzi na wysyłane ankiety⁴² oraz nieaktualne dane kontaktowe.

(dowód: akta kontroli str.: 489-572, 850-857)

4. Z dokonanej przez zespół kontrolny NIK analizy ksiąg absolwentów założonych przez Hufiec Pracy w Pruszkowie w latach 2014-2016 oraz raportów z analizy losów absolwentów (druk OHP nr 27) za ten sam okres wynika, że:

a) Liczba absolwentów 2014 r. wyniosła ogółem 26 osób, a ich struktura przedstawiała się następująco: 20 absolwentów ZSZ (76,9% ogółu), 4 absolwentów GN (15,4%) i 2 absolwentów RNZ (7,7%).

Pół roku od ukończenia kształcenia 25 osób posiadało zatrudnienie, w tym absolwentów ZSZ – 19 (95%), GN – 4 (100%) i RNZ – 2 (100%). Spośród 19 zatrudnionych absolwentów ZSZ w swoim zawodzie zatrudnienie znalazło 13 osób (65%), zaś w niewyuczonym zawodzie pracę podjęło 6 osób (35%), na 4 absolwentów GN zatrudnienie w swoim zawodzie podjęła 1 osoba (25%), a spośród absolwentów RNZ też 1 osoba (50%) zatrudniła się w wyuczonym zawodzie.

Rok od ukończenia kształcenia liczba absolwentów, z którymi udało nawiązać się kontakt wynosiła 20 osób. Spośród tych absolwentów 18 osób (90%) posiadało zatrudnienie, w tym 11 absolwentów (61,1% pracujących) pracowało w swoim zawodzie, 5 (27,7%) absolwentów nie wykonywało swojego zawodu. Wszystkie te osoby były absolwentami ZSZ.

Dwa lata od ukończenia kształcenia liczba absolwentów, z którymi udało się nawiązać kontakt wynosiła 8 osób. Wszystkie te osoby były absolwentami ZSZ i posiadały zatrudnienie. Z tej grupy osób 6 absolwentów (75%) pracowało w swoim zawodzie, a 2 wykonywały inny zawód niż wyuczony.

b) Liczba absolwentów 2015 r. wyniosła ogółem 49 osób, a ich struktura przedstawiała się następująco: 36 absolwentów ZSZ (73,5% ogółu), 5 absolwentów GN (10,2%) i 8 absolwentów RNZ (16,3%).

Pół roku od ukończenia kształcenia 43 osoby podjęły zatrudnienie (87,8%), w tym absolwenci ZSZ – 32 (88,9%), GN – 3 (60%) i RNZ – 8 (100%). Z analizy dokumentacji wynika, że 28 absolwentów (65,1% zatrudnionych) pracowało w swoim zawodzie, w tym absolwentów ZSZ – 21 (65,6% absolwentów ZSZ), GN – 2 (66,7%) i RNZ – 5 (62,5%), a 15 absolwentów (34,9% zatrudnionych) nie wykonywało swojego zawodu, w tym 10 – ZSZ (31,2% absolwentów ZSZ), 1 – GN (33,3%) i 3 – RNZ (37,5%).

Rok od ukończenia kształcenia w ankiecie wzięło udział 38 osób (77,6%). Spośród tych 38 absolwentów wszystkie osoby były zatrudnione (100%), w tym absolwenci ZSZ – 33, GN – 3 i RNZ – 2. Analiza dokumentacji wykazała, że 17 absolwentów (44,7% ankietowanych) pracowało w swoim zawodzie, w tym 14 absolwentów ZSZ (42,4% absolwentów ZSZ), 2 osoby GN (66,7%) i 1 osoba RNZ (50%), a 21 (55,3% ankietowanych) absolwentów nie wykonywało swojego zawodu, w tym absolwentów ZSZ – 19 (57,6%), GN – 1 (33,3%) i RNZ – 1 (50%).

Dwa lata od ukończenia kształcenia w ankiecie wzięło udział 28 osób, tj. 57,1% absolwentów i wszystkie były absolwentami ZSZ. Spośród tych osób 11 osób

⁴² Na potwierdzenie tego można wskazać, że na 40 ankiet wysłanych przez ekipę kontrolną NIK do absolwentów OHP i osób wykuszonych nie została udzielona ani jedna odpowiedź.

(39,3% ankietowanych) pracowało w swoim zawodzie, a 17 (60,7%) nie wykonywało swojego zawodu.

c) Liczba absolwentów 2016 r. wyniosła ogółem 42 osoby, a ich struktura przedstawiała się następująco: 35 absolwentów ZSZ (83,3% ogółu), 2 absolwentów GN (4,7%) i 5 absolwentów RNZ (12%).

Spośród tych absolwentów po pół roku 36 osób podjęło zatrudnienie (85,7%), w tym absolwentów ZSZ – 29 (82,9% absolwentów ZSZ), GN – 2 (100%) i RNZ – 5 (100%). Z analizy dokumentacji wynika, że 20 absolwentów (55,6% zatrudnionych) pracowało w swoim zawodzie, w tym absolwentów ZSZ – 18 (62,1% absolwentów ZSZ) i RNZ – 2 (40%), a 16 absolwentów (44,4%) nie wykonywało swojego zawodu, w tym absolwentów ZSZ – 11 (37,9%), GN – 2 (100%) i RNZ – 3 (60%).

Rok od ukończenia kształcenia w ankiecie wzięło udział 30 osób, tj. 71,5% absolwentów. Spośród tych 30 absolwentów wszystkie osoby były zatrudnione i wszystkie były absolwentami ZSZ. Spośród tych osób 18 osób (60% ankietowanych) pracowało w swoim zawodzie, a 12 (40%) absolwentów nie pracowało w wyuczonym zawodzie.

(dowód: akta kontroli str.: 489-572, 850-857)

5. Przedstawione do kontroli księgi absolwentów z 2014 r. obejmujące 26 osób były prowadzone zgodnie z określonymi standardami⁴³. Natomiast księgi absolwentów z 2015 r. i 2016 r., obejmujące odpowiednio 49 i 42 osoby, prowadzone były częściowo niezgodnie z funkcjonującymi standardami⁴⁴. W sposób prawidłowy w księdze absolwenta określono zawód i formę kształcenia, a w trakcie pomiarów jego sytuację zawodową, tj. wykonywany aktualnie zawód oraz to czy pozostaje w systemie edukacji.

Odstępstwa od zasad dot. prowadzenia ksiąg absolwentów miały miejsce: przy wskazaniu wykonywanego zawodu używano jedynie jego nazwy bez określenia, czy dana osoba kontynuowała zatrudnienie, czy też podjęła pracę na nowo, co nie daje możliwości zorientowania się w ciągłości pracy absolwenta; dane dot. edukacji były nazbyt ogólne, gdyż ograniczały się do wpisów *uczy się / nie uczy się*, bez wskazania placówki oświatowej, czy też formy kształcenia; wpisy dot. formy kontaktu, gdzie dla wszystkich absolwentów wpisywano *osobista, telefoniczna, facebook*, bez wskazania konkretnej formy kontaktu przy pierwszym i kolejnych pomiarach oraz wpisy dot. kolumny pt. *Informacja o udziale w działaniach Klubu Absolwenta OHP (rok i nazwa działania którym został objęty, podpis osoby dokonującej bieżącego wpisu) oraz inne kontakty*, w których poprzestano jedynie na zdawkowych wpisach *Dział w KA*, nie umieszczając wpisów zawartych w tytule kolumny. W kolumnie tej nie umieszczano również wpisów o innych kontaktach z wychowankiem, gdyż wpisy takie umieszczano w kolumnach dot. pierwszego i kolejnych pomiarów.

(dowód: akta kontroli str. 162-241, 243-246, 489-572, 677-701)

6. W celu uzyskania informacji o zatrudnieniu absolwentów Hufca zwrócono się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z prośbą o przekazanie informacji dot. zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego grupy losowo wybranych 30 absolwentów, po 15 osób z 2014 r. i 2015 r. Z informacji przekazanych przez I oddział ZUS w Poznaniu, które dotyczyły 28 osób, wynika, że w latach 2014-2017, zatrudnione były łącznie 23 osoby, tj. 82,1%⁴⁵, z tego 18⁴⁶, tj. 64,2%, utrzymywało

⁴³ Badanie losów absolwentów, w roku 2014 powinny być prowadzone zgodnie z załącznikiem nr 2 do Wytycznych do organizacji i nadzoru kształcenia i wychowania w roku szkolnym 2011/2012.

⁴⁴ Badanie losów absolwentów powinny być prowadzone na podstawie wytycznych dotyczących wzoru księgi absolwentów wprowadzonych protokołem KG OHP nr 15 z dnia 21 lipca 2014 r. (Działania na rzecz absolwentów OHP załącznik nr 2 do Wytycznych do organizacji i nadzoru kształcenia i wychowania w roku szkolnym w roku szkolnym 2014/2015 oraz Standardy działań opiekuńczo-wychowawczych w OHP).

⁴⁵ Na dzień 30 czerwca 2017 r. 16 absolwentów było zatrudnionych albo wykonywało inną pracę zarobkową.

się w dłuższych okresach czasu na rynku pracy, tj. ponad 2 lata, 4 osoby, tj. 14,2% zatrudnione były w krótkich okresach czasu, tj. odpowiednio przez 12 dni, 16 dni, 4 miesiące oraz 7 miesięcy⁴⁷, ponadto 1 osoba, podlegała ubezpieczeniom 19 miesięcy. Natomiast 5 absolwentów w ogóle nie było zatrudnionych (17,9%).

Z informacji dotyczących tej samej grupy 30 absolwentów, a przekazanych przez Powiatowe Urzędy Pracy w Pruszkowie i Grodzisku Mazowieckim wynika, że w latach 2014-2017 zarejestrowało się jako osoby bezrobotne 17 osób, tj. 56,7%, w tym 5 osób znajdowało się w rejestrach w 2017 r., tj. 16,7%, z tego 2 osoby na dzień 10 lipca 2017 r.⁴⁸, tj. 6,7%. Jedna z tych osób jest trwale bezrobotna. Z informacji przekazanych przez właściwe miejscowo ośrodki pomocy społecznej⁴⁹ wynika, że ze świadczeń pomocy społecznej nie skorzystało 23 absolwentów, tj. 76,7%, a 7 osób z takich świadczeń korzystało, tj. 13,3%, w tym⁵⁰ w 3 przypadkach absolwenci są wskazywani przez OPS-y, jako członkowie rodzin osoby korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej, a w 2 przypadkach absolwenci korzystali z jednomiesięcznej pomocy. Ponadto jedna osoba była członkiem rodziny w stosunku, do której prowadzona była praca socjalna, jedna korzysta w 2017 r. z pomocy społecznej w sposób ciągły i jedna osoba pobiera zasiłek pielęgnacyjny.

(dowód: akta kontroli str. 766-821, 858)

7. W kontrolowanym okresie Hufiec Pracy w Pruszkowie był kontrolowany przez Mazowiecką Wojewódzką Komendę OHP w dniu 22 stycznia 2014 r. w przedmiocie systemów informatycznych pod kątem legalności użytkowanego oprogramowania, bezpieczeństwa dostępu, przestrzegania przepisów z zakresu danych osobowych i stanu technicznego użytkowanego sprzętu. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości w badanym zakresie. W ww. okresie do MKW OHP nie wpłynęły skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania Hufca.

(dowód: akta kontroli str. 876-946)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Prowadzenie ksiąg absolwenta w części niezgodnie z Wytocznymi Komendanta Głównego OHP i Standardami.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵¹, wnosi o:

1. Prowadzenie rozpoznania i analiz lokalnego rynku pracy w zakresie potrzeb młodzieży korzystającej z usług OHP w Pruszkowie

⁴⁶ W tym 14 osób było zatrudnionych, tj. 77,7% (z 18), a 4 osoby wykonywały inną pracę zarobkową, tj. 22,3%.

⁴⁷ Osoba zgłaszana do ubezpieczeń w latach 2014-2016.

⁴⁸ Dzień udzielenia odpowiedzi przez Urzędy Pracy.

⁴⁹ OPS w Grodzisku Mazowieckim, MOPS w Pruszkowie, MOPS w Piastowie, ŚOPS w Brwinowie, GOPS Michałowice i GOPS w Nadarzynie.

⁵⁰ Dane nie będą się sumowały, gdyż jedna osoba może korzystać z więcej niż jednej formy pomocy.

⁵¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

2. Nawiązanie współpracy z publicznymi instytucjami rynku pracy, oraz innymi jednostkami OHP w zakresie pomocy uczestnikom OHP w znalezieniu zatrudnienia.
3. Dostosowanie, w miarę możliwości, oferty edukacyjnej do oczekiwań lokalnego rynku pracy, m.in. poprzez kształcenie w zawodach deficytowych.
4. Podjęcie niezbędnych działań organizacyjnych, w porozumieniu z Komendantem Wojewódzkim, mających na celu dostosowania liczby uczestników przypadających na jednego wychowawcę w jednostce w Pruszkowie do liczby określonej przez Komendanta Głównego OHP.
5. Prowadzenie Ksiąg Absolwentów zgodnie z Wytocznymi Komendanta Głównego OHP i Standardami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 23 sierpnia 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
Dyrektor
Z up. Elżbieta Matuszewska
Wicedyrektor

Kontrolerzy
Marek Ryszard Przystolik
Specjalista kp.

Piotr Nareł
Starszy inspektor kp.